

Gabra tal-ġurisprudenza

SENTENZA TAL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (It-Tieni Awla)

7 ta' Diċembru 2023 *

“Rinviju għal deċiżjoni preliminari – Politika soċjali – Ugwaljanza fit-trattament fil-qasam tal-impjieg u tax-xogħol – Direttiva 2000/78/KE – Artikolu 2(5) – Projbizzjoni ta' diskriminazzjoni bbażata fuq l-età – Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabbiltà – Artikolu 19 – Awtonomija tal-ħajja u inkluzjoni fis-soċjetà – Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea – Artikolu 26 – Integrazzjoni soċjali u professjonali ta' persuni b'diżabbiltà – Servizz ta' assistenza personali għall-persuni b'diżabbiltà – Offerta ta' impjieg li tinkludi l-indikazzjoni ta' età minima u ta' età massima tal-persuna mfittxija – Teħid inkunsiderazzjoni tax-xewqat u tal-interessi tal-persuna b'diżabbiltà – Ġustifikazzjoni”

Fil-Kawża C-518/22,

li għandha bħala sugġett talba għal deċiżjoni preliminari skont l-Artikolu 267 TFUE, imressqa mill-Bundesarbeitsgericht (il-Qorti Industrijali Federali, il-Ġermanja), permezz ta' deċiżjoni tal-24 ta' Frar 2022, li waslet fil-Qorti tal-Ġustizzja fit-3 ta' Awwissu 2022, fil-proċedura

J.M.P.

vs

AP Assistenzprofis GmbH,

IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (It-Tieni Awla),

komposta minn A. Prechal, Presidenta tal-Awla, F. Biltgen, N. Wahl, J. Passer u M. L. Arastey Sahún (Relatrici), Imħallfin,

Avukat Ġenerali: J. Richard de la Tour,

Registratur: A. Calot Escobar,

wara li rat il-proċedura bil-miktub,

wara li kkunsidrat l-osservazzjonijiet ipprezentati:

- għal J.M.P., minn T. Nick, Rechtsanwalt,
- għal AP Assistenzprofis GmbH, minn O. Viehweg, Rechtsanwalt,

* Lingwa tal-kawża: il-Ġermaniż.

- għall-Gvern Elleniku, minn V. Baroutas u M. Tassopoulou, bħala aġenti,
- għall-Gvern Pollakk, minn B. Majczyna, bħala aġent,
- għall-Gvern Portugiż, minn P. Barros da Costa u A. Pimenta, bħala aġenti,
- għall-Kummissjoni Ewropea, minn D. Martin u E. Schmidt, bħala aġenti,

wara li semgħet il-konklużjonijiet tal-Avukat Ġenerali, ipprezentati fis-seduta tat-13 ta' Lulju 2023,

tagħti l-preżenti

Sentenza

- 1 It-talba għal deċiżjoni preliminari tirrigwarda l-interpretazzjoni tal-Artikolu 2(5), tal-Artikolu 4(1), tal-Artikolu 6(1) u tal-Artikolu 7 tad-Direttiva tal-Kunsill 2000/78/KE tas-27 ta' Novembru 2000 li tistabbilixxi qafas ġenerali għall-ugwaljanza fit-trattament fl-impjieg u fix-xogħol (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 5, Vol 4, p. 79), moqrija fid-dawl tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea (iktar 'il quddiem il-“Karta”) kif ukoll tal-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabbiltà, li għet approvata f'isem l-Unjoni Ewropea permezz tad-Deċiżjoni tal-Kunsill 2010/48/KE tas-26 ta' Novembru 2009 (ĠU 2010, L 23, p. 35, iktar 'il quddiem il-“Konvenzjoni tan-NU”).
- 2 Din it-talba tressqet fil-kuntest ta' tilwima bejn J.M.P. u AP Assistenzprofis GmbH, fornitriċi ta' servizzi ta' assistenza u ta' pariri għall-persuni b'diżabbiltà, fir-rigward tal-ħlas ta' kumpens li ntalab minn J.M.P. minħabba diskriminazzjoni bbażata fuq l-età li seħħet fil-kuntest ta' proċedura ta' reklutaġġ.

Il-kuntest ġuridiku

Id-dritt internazzjonali

- 3 Skont il-preambolu tal-Konvenzjoni tan-NU:

“L-Istati Partijiet għal din il-konvenzjoni,

[...]

- (c) Filwaqt li jafferimaw mill-ġdid l-universalità, l-indivizibbiltà, l-interdipendenza u l-interrelazzjoni tad-drittijiet tal-bniedem u tal-libertajiet fundamentali kollha u l-bżonn li persuni b'diżabbiltà jiġu ggarantiti t-tgawdija sħiħa tagħhom mingħajr diskriminazzjoni,

[...]

- (h) Filwaqt li jagħrfu wkoll li d-diskriminazzjoni kontra kwalunkwe persuna fuq il-bażi ta' diżabbiltà hija ksur tad-dinjità u l-valur tal-bniedem,

[...]

(j) Filwaqt li jagħrfu l-bżonn biex jiġu promossi u protetti d-drittijiet tal-bniedem tal-persuni kollha b'diżabbiltà, inklużi dawk li għandhom bżonn iktar appoġġ intensiv,

[...]

(n) Filwaqt li jagħrfu l-importanza għall-persuni b'diżabbiltà li jkollhom l-awtonomija u indipendenza individwali tagħhom, inkluża l-libertà biex jagħmlu l-għażliet tagħhom stess,

[...]”

4 L-Artikolu 1 ta' din il-konvenzjoni, bit-titolu “Għan”, jipprevedi:

“L-għan ta' din il-Konvenzjoni huwa li tippromwovi, tipproteġi u tiżgura t-tgawdija sħiħa u ugwali tad-drittijiet tal-bniedem u l-libertajiet fundamentali kollha mill-persuni kollha b'diżabbiltà, u li tippromwovi ir-rispett għad-dinjità inerenti tagħhom.

[...]”

5 L-Artikolu 3 tal-imsemmija konvenzjoni, bit-titolu “Prinċipji generali”, jipprovdi:

“Il-prinċipji ta' din il-Konvenzjoni għandhom ikunu:

(a) Rispett għad-dinjità inerenti, l-awtonomija individwali inkluża l-libertà biex wiehed jagħmel l-għażliet tiegħu stess, u l-indipendenza tal-persuni;

(b) Nuqqas ta' diskriminazzjoni;

(c) Partecipazzjoni u inklużjoni sħiħa u effettiva fis-soċjetà;

(d) Rispett għad-differenza u aċċetazzjoni tal-persuni b'diżabbiltà bħala parti mid-diversità tal-bniedem u l-umanità;

[...]”

6 L-Artikolu 5 tal-istess konvenzjoni, bit-titolu “Ugwaljanza u non-diskriminazzjoni” huwa fformulat kif ġej:

“1. L-Istati Partijiet jagħrfu li l-persuni kollha huma ugwali quddiem u taħt il-liġi u huma intitolati mingħajr kwalunkwe diskriminazzjoni għall-protezzjoni ugwali u għal benefiċċju ugwali tal-liġi.

[...]

4. Miżuri speċifiċi li huma neċessarji biex tithaffef jew tinkiseb *de facto* l-ugwaljanza tal-persuni b'diżabbiltà m'għandhomx jitqiesu bħala diskriminazzjoni taħt it-termini ta' din il-Konvenzjoni.”

7 L-Artikolu 12 tal-Konvenzjoni tan-NU, bit-titolu “Għarfien ugwali quddiem il-liġi” jipprovdi fil-paragrafu 2 tiegħu:

“L-Istati Partijiet għandhom jagħrfu li l-persuni b’diżabbiltà jgawdu kapaċità legali fuq bażi ugwali ma’ haddieħor fl-aspetti kollha tal-ħajja.”

8 Skont l-Artikolu 19 ta’ din il-konvenzjoni, bit-titolu “Għajxien indipendenti u inkluzjoni fil-komunità”:

“L-Istati Partijiet ta’ din il-Konvenzjoni jagħrfu d-dritt ugwali tal-persuni kollha b’diżabbiltà li jgħixu fil-komunità, b’għażliet ugwali bħal haddieħor, u għandhom jieħdu miżuri adegwati u effettivi biex iħaffu t-tgawdija sħiħa mill-persuni b’diżabbiltà ta’ dan id-dritt u tal-inkluzjoni u l-partecipazzjoni tagħhom b’mod sħiħ fil-komunità, inkluż billi jiżguraw li:

- (a) Il-persuni b’diżabbiltà jkollhom l-opportunità li jagħzlu l-post ta’ residenza tagħhom u fejn u ma’ min joqogħdu fuq bażi ugwali ma’ haddieħor u li ma jkunux obbligati jgħixu f’arranġament partikolari ta’ għajxien;
- (b) Il-persuni b’diżabbiltà jkollhom aċċess għal firxa ta’ servizzi fid-djar, u servizzi residenzjali jew ta’ appoġġ tal-komunità, inkluż assistenza personali meħtieġa biex tappoġġa l-għajxien u l-inkluzjoni fil-komunità, u biex tilqa’ kontra l-iżolament jew segregazzjoni mill-komunità;
- (c) Is-servizzi u l-faċilitajiet tal-komunità għall-popolazzjoni ġenerali jkunu disponibbli fuq bażi ugwali għall-persuni b’diżabbiltà u li dawn jirreaġixxu malajr għall-bżonnijiet tagħhom.”

Id-dritt tal-Unjoni

9 Skont il-premessi 23 u 25 tad-Direttiva 2000/78:

“(23) F’ċirkostanzi limitati ħafna, differenza ta’ trattament tista’ tkun ġustifikata fejn karatteristika marbuta ma’ reliġjon jew twemmin, diżabbiltà, età jew orjentazzjoni sesswali tikkostitwixxi rekwiżit professjonali essenzjali u determinanti, meta l-oġjettiv huwa leġittimu u l-ħtieġa proporzjonata. Dawn iċ-ċirkostanzi għandhom jiġu inklużi fl-informazzjoni mogħtija mill-Istati Membri lill-Kummissjoni [Ewropea].

[...]

(25) Il-projbizzjoni tad-diskriminazzjoni marbuta ma’ l-età hija element essenzjali biex jintlaħqu l-miri stabbiliti fil-Linji Gwida ta’ l-Impjieġ u biex tiġi inkoraġġita d-diversità fl-impjieġ. Madankollu, id-differenzi fit-trattament marbuta ma’ l-età jistgħu jiġu ġġustifikati f’ċerti ċirkostanzi u għalhekk jeħtieġu dispożizzjonijiet speċifiċi li jistgħu jvarjaw skond is-sitwazzjoni fl-Istati Membri. Huwa għalhekk essenzjali li jkun hemm distinzjoni bejn id-differenzi fi trattament li huma ġġustifikati, b’mod partikolari minn politika leġittima ta’ mpjieġ, oġjettivi tas-suq tax-xogħol u taħriġ professjonali, u diskriminazzjoni li għandha tiġi pprojbita.”

10 L-Artikolu 1 ta' din id-direttiva, bit-titolu "Skop", jipprovdi:

"L-iskop ta' din id-Direttiva huwa li tnizzel parametru ġenerali biex tikkumbatti diskriminazzjoni fuq bażi ta' reliġjon jew twemmin, diżabbiltà, età jew orjentazzjoni sesswali f'dak li għandu x'jaqsam ma' l-impjeg u x-xogħol, bi skop li timplimenta fl-Istati Membri il-prinċipju ta' ugwaljanza fit-trattament."

11 L-Artikolu 2 tal-imsemmija direttiva huwa fformulat kif ġej:

"1. Għall-iskop ta' din id-Direttiva, 'il-prinċipju ta' ugwaljanza fit-trattament' għandu jfisser li m'għandux ikun hemm diskriminazzjoni diretta jew indiretta għall-ebda raġuni msemmija fl-Artikolu 1.

2. Għall-iskopijiet tal-paragrafu 1:

għandu jitqies li jkun hemm diskriminazzjoni diretta meta persuna tiġi trattata b'mod inqas favorevoli milli kienet tiġi trattata oħra f'sitwazzjoni simili, għar-raġunijiet imsemmija fl-Artikolu 1;

[...]

5. Din id-Direttiva m'għandhiex tippregudika dawk il-mizuri stabbiliti bil-liġi nazzjonali li, f'soċjetà demokratika, huma neċessarji għas-sigurtà pubblika, għall-ordni pubbliku u għall-prevenzjoni ta' offiżi kriminali, għall-protezzjoni tas-saħħa u għall-protezzjoni tad-drittijiet u l-libertajiet ta' oħrajn."

12 L-Artikolu 3 tal-istess direttiva, bit-titolu "Il-kamp ta' applikazzjoni", jistabbilixxi, fil-paragrafu 1 tiegħu:

"Fil-limiti tal-kompetenzi konferiti lill-Komunità, din id-Direttiva għandha tapplika għall-persuni kollha, kemm fis-settur pubbliku kif ukoll f'dak privat, inklużi korpi pubbliċi, f'dak li jirrigwarda:

(a) il-kondizzjonijiet għall-aċċess għall-impjeg, għal xogħol ta' min jaħdem għal rasu u għal xogħol ieħor, inklużi l-kriterji ta' għażla u l-kondizzjonijiet ta' rekrutazzjoni, ikun xi jkun il-qasam ta' attività u fil-livelli kollha tal-ġerarkija professjonali, inkluża l-promozzjoni".

13 L-Artikolu 4 tad-Direttiva 2000/78, bit-titolu "Il-htigiet tax-xogħol", jipprevedi, fil-paragrafu (1) tiegħu:

"Minkejja l-Artikolu 2(1) u (2), l-Istati Membri jistgħu jipprovdu li differenza ta' trattament li hija bbażata fuq karatteristika relatata ma' kwalunkwe bażi msemmija fl-Artikolu 1 m'għandhiex tikkostitwixxi diskriminazzjoni meta, minhabba n-natura ta' attivitajiet partikulari tax-xogħol ikkonċernati jew il-kuntest li fihom jitwettqu, din il-karatteristika tikkostitwixxi htieġa ġenwina u determinanti tax-xogħol, sakemm l-għan ikun leġittimu u proporzjonat."

14 L-Artikolu 6 ta' din id-direttiva, bit-titolu "Il-ġustifikazzjoni għal trattament differenti fuq bażi ta' età", jipprovdi:

"1. Minkejja l-Artikolu 2(2), l-Istati Membri jistgħu jipprovdu li trattament differenti fuq bażi ta' età m'għandux jikkostitwixxi diskriminazzjoni, jekk, fil-kuntest tal-liġi nazzjonali, hu objettivament u raġonevolment iġġustifikat b'għan leġittimu, inkluża politika leġittima ta' l-impjieg, tas-suq tax-xogħol u ta' objettivi ta' taħriġ professjonali, u jekk il-mezzi biex jintlaħqu dawk l-għanjiet ikunu approprjati u neċessarji.

Dan it-trattament differenti jista' b'mod partikolari jinkludi:

- (a) l-istabbiliment ta' kondizzjonijiet speċjali għall-aċċess għall-impjieg u t-taħriġ professjonali, l-impjieg u x-xogħol, inklużi l-kundizzjonijiet ta' sensji u pagi, għaż-żgħażaġh, haddiema ta' età, u persuni li jkollhom responsabbiltajiet li jieħdu hsieb persuni oħra sabiex jippromwovu l-integrazzjoni professjonali tagħhom jew jiżguraw il-protezzjoni tagħhom;
- (b) L-iffissar ta' kondizzjonijiet minimi ta' età, esperjenza professjonali jew anzjanità f'servizz għall-aċċess ta' mpjieg jew għal ċerti vantaġġi marbuta ma' l-impjieg;
- (c) l-iffissar ta' età massima għal reklutaġġ li tkun ibbażata fuq htigiet ta' formazzjoni tal-post inkwistjoni jew fuq il-htieġa ta' perijodu raġjonevoli ta' mpjieg qabel l-irtirar.

[...]"

15 L-Artikolu 7 tal-imsemmija direttiva, bit-titolu "Azzjoni pożittiva u miżuri speċifiċi", jipprovdi:

"1. Bi skop li tiġi żgurata l-ugwaljanza kompleta fil-prattika, il-prinċipju ta' l-ugwaljanza fit-trattament m'għandux iżomm lil Stat Membru milli jikkonserva jew jadotta miżuri speċifiċi biex jipprevjeni jew jikkompensa għal żvantaggi marbuta ma' xi waħda mill-bażijiet imsemmija fl-Artikolu 1.

2. Fir-rigward ta' persuni b'diżabilità, il-prinċipju ta' ugwaljanza fit-trattament m'għandux jippreġudika d-dritt ta' l-Istati Membri li jikkonservaw jew li jadottaw dispożizzjonijiet dwar il-protezzjoni tas-saħħa u s-sigurtà fuq ix-xogħol jew miżuri mmirati biex jikkreaw jew iżommu dispożizzjonijiet jew faċilitajiet għas-salvagwardja jew promozzjoni ta' l-integrazzjoni tagħhom fid-dinja tax-xogħol."

Id-dritt Ġermaniż

Il-GG

16 L-Artikolu 1 tal-Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (il-Liġi Fundamentali tar-Repubblika Federali tal-Ġermanja), tat-23 ta' Mejju 1949 (BGB1. 1949 I, p. 1), fil-verżjoni tagħha applikabbli għat-tilwima fil-kawża prinċipali (iktar 'il quddiem il-"GG"), jipprovdi kif ġej:

"1. Id-dinjità tal-bniedem hija intanġibbli. L-awtoritajiet pubbliċi kollha għandhom l-obbligu li josservawha u jiproteġuha.

2. Konsegwentement, il-poplu Ġermaniż jirrikonoxxi lill-bniedem drittijiet invjolaabli u inaljenabbli bħala l-baži ta' kull komunità umana, tal-paċi u tal-ġustizzja fid-dinja.

[...]

17 L-Artikolu 2(1) tal-GG jipprovdi:

“Kulhadd għandu dritt għall-iżvilupp liberu tal-personalità tiegħu, sakemm ma jksirx id-drittijiet ta' haddieħor, l-ordni kostituzzjonali jew il-liġi morali.”

L-AGG

18 L-Allgemeines Gleichbehandlungsgesetz (il-Liġi Ġenerali dwar l-Ugwaljanza fit-Trattament), tal-14 ta' Awwissu 2006 (BGB1. 2006 I, p. 1897, iktar 'il quddiem l-“AGG”), hija intiża li tittrasponi d-Direttiva 2000/78 fid-dritt Ġermaniż.

19 Skont l-Artikolu 1 tal-AGG:

“Din il-liġi għandha bħala għan li tipprekludi jew telimina kull żvantaġġ ibbażat fuq ir-razza jew l-origini etnika, is-sess, ir-religjon jew il-konvinzjonijiet, diżabbiltà, l-età jew l-identità sesswali.”

20 L-Artikolu 3(1) tal-AGG jipprovdi:

“Isseħh diskriminazzjoni diretta meta persuna tiġi ttrattata b'mod inqas favorevoli minn kif persuna oħra hija ttrattata, għet ittrattata jew tiġi ttrattata f'sitwazzjoni paragonabbli, fuq il-baži ta' wieħed mill-motivi msemmija fl-Artikolu 1. [...]”

21 L-Artikolu 5 tal-AGG jipprovdi:

“Minkejja l-motivi msemmija fl-Artikoli 8 sa 10 [...], għandha tkun permessa wkoll differenza fit-trattament meta jkun hemm miżuri adegwati u xierqa intiżi li jipprekludu jew li jikkompensaw żvantaġġi eżistenti minħabba xi motiv imsemmi fl-Artikolu 1.”

22 L-Artikolu 7(1) tal-AGG huwa fformulat kif ġej:

“Il-haddiema impjegati ma għandhom isofru ebda diskriminazzjoni għal xi wieħed mill-motivi msemmija fl-Artikolu 1; [...]”

23 L-Artikolu 8(1) tal-AGG jipprovdi:

“Differenza fit-trattament ibbażata fuq wieħed mill-motivi msemmija fl-Artikolu 1 għandha tkun permessa meta, minħabba n-natura tal-attività li għandha tiġi eżercitata jew il-kundizzjonijiet għall-eżercizzju tal-attività, dan il-motiv jikkostitwixxi rekwiżit ġenwin u determinanti tax-xogħol, sakemm l-għan ikun leġittimu u r-rekwiżit ikun proporzjonat.”

24 Skont l-Artikolu 10 tal-AGG:

“Minkejja l-Artikolu 8, differenza fit-trattament ibbażata fuq l-età għandha tkun permessa wkoll meta din tkun oġġettivament u raġonevolment iġġustifikata b’għan legittimu. Il-mezzi implimentati sabiex jintlaħaq dan l-għan għandhom ikunu xierqa u neċessarji. Dawn id-differenzi fit-trattament jistgħu jinkludu b’mod partikolari:

1. l-iffissar ta’ kundizzjonijiet speċjali ta’ aċċess għall-impjieg u t-taħriġ professjonali, ta’ impjieg u ta’ xogħol, inklużi l-kundizzjonijiet ta’ remunerazzjoni u dawk relatati mat-tmien tar-relazzjoni ta’ impjieg, għaż-żagħżagħ, għall-ħaddiema anzjani u dawk li għandhom persuni dipendenti, bil-għan li tiġi ffavorita l-inklużjoni professjonali tagħhom jew li tiġi żgurata l-protezzjoni tagħhom,

2. l-iffissar ta’ kundizzjonijiet minimi ta’ età, esperjenza professjonali jew anzjanità fl-impjieg, għall-aċċess għall-impjieg jew għal ċerti vantaġġi marbuta mal-impjieg,

3. l-iffissar ta’ età massima għar-reklutaġġ li tkun ibbażata fuq it-taħriġ speċifiku meħtieġ għall-pożizzjoni inkwistjoni jew fuq il-ħtieġa ta’ perijodu raġonevoli ta’ impjieg qabel l-irtirar,

[...]”

25 L-Artikolu 15 tal-AGG jipprovdi:

“1. Fil-każ ta’ ksur tal-projbizzjoni ta’ diskriminazzjoni, il-persuna li timpjega hija obbligata tikkumpensa d-dannu li jirriżulta minnu. [...]

2. Għal dannu li ma huwiex dannu patrimonjali, il-ħaddiem jista’ jitlob kumpens pekunjarju xieraq. [...]

Is-SGB

26 L-Artikolu 33 tas-Sozialgesetzbuch, Erstes Buch (I) (il-Kodiċi tas-Sigurtà Soċjali, Ktieb I), tal-11 ta’ Diċembru 1975 (BGB1. 1975 I, p. 3015, iktar ’il quddiem is-“SGB I”), jipprovdi:

“Jekk il-kontenut tad-drittijiet jew obbligi ma jkunx iddeterminat b’mod iddettaljat fir-rigward tan-natura jew tal-portata tagħhom, jeħtieġ li tittiehed inkunsiderazzjoni, waqt l-ifformular tagħhom, is-sitwazzjoni personali tal-persuna detentriċi tad-dritt jew tal-persuna sugġetta għal obbligi, tal-bżonnijiet tagħha u tal-kapaċità kontributtiva tagħha kif ukoll tal-kundizzjonijiet lokali, sakemm ma jkunx hemm dispożizzjonijiet tad-dritt li jipprekludu dan. F’dan ir-rigward, ix-xewqat tal-persuna detentriċi tad-dritt jew tal-persuna sugġetta għal obbligi għandhom ikunu rrispettati sa fejn dawn ikunu raġonevoli.”

27 L-Artikolu 8(1) tas-Sozialgesetzbuch, Neuntes Buch (IX) (il-Kodiċi tas-Sigurtà Soċjali, Ktieb IX), tat-23 ta’ Diċembru 2016 (BGB1. 2016 I, p. 3234, iktar ’il quddiem is-“SGB IX”) huwa fformulat kif ġej:

“Waqt it-teħid ta’ deċiżjoni li tikkonċerna s-servizzi u waqt l-eżekuzzjoni tas-servizzi intiżi li jippromwovu l-partecipazzjoni [fis-soċjetà], għandhom ikunu rrispettati x-xewqat legittimi tal-benefiċjarji ta’ servizzi. F’dan ir-rigward, għandhom jittiehed inkunsiderazzjoni wkoll

is-sitwazzjoni personali, l-età, is-sess, il-familja kif ukoll il-bżonnijiet reliġjużi u filosofiċi tal-benefiċjarji tas-servizzi; l-Artikolu 33 tas-[SGB I] għandu japplika għall-bqija. [...]”

28 L-Artikolu 78(1) tas-SGB IX jipprevedi:

“Għandhom jiġu pprovduti servizzi ta’ assistenza sabiex tkun permessa ġestjoni awtonoma u indipendenti tal-ħajja ta’ kuljum, inkluż l-ippjanar tal-ġurnata. Dawn għandhom jinkludu b’mod partikolari servizzi għall-kompiti ġenerali tal-ħajja ta’ kuljum bħalma huwa l-immaniġġar tal-familja, l-organizzazzjoni tar-relazzjonijiet soċjali, l-ippjanar tal-ħajja personali, il-partecipazzjoni fil-ħajja komunitarja u kulturali, l-organizzazzjoni tad-divertiment, inkluż l-attivitajiet sportivi kif ukoll il-garanzija tal-effikaċità tas-servizzi mediċi u preskritti minn tabib. Dawn għandhom jinvolvu interazzjonijiet mal-persuni involuti f’dawn l-oqsma.”

Il-kawża prinċipali u d-domanda preliminari

29 AP Assistenzprofis, il-konvenuta fil-kawża prinċipali, hija kumpannija li toffri lill-persuni b’dizabbiltà servizzi ta’ assistenza u ta’ pariri intiżi għall-ġestjoni awtonoma u indipendenti tal-ħajja ta’ kuljum tagħhom., skont l-Artikolu 78(1) tas-SGB IX.

30 Matul ix-xahar ta’ Lulju 2018, din il-kumpannija ppubblikat offerta ta’ impjieg li tindika li A, studenta ta’ 28 sena, kienet qiegħda tfittex assistenti personali tas-sess femminili sabiex jgħinuha fl-aspetti kollha tal-ħajja ta’ kuljum u li kellhom “ikollhom preferibbilment bejn 18 u 30 sena”.

31 J.M.P., ir-rikorrenti fil-kawża prinċipali, li twieldet fis-sena 1968, applikat għal din l-offerta ta’ impjieg u rċeviet risposta fin-negattiv min-naħa ta’ AP Assistenzprofis.

32 Wara li eżerċitat id-drittijiet tagħha b’mod ekstraġudizzjarju, J.M.P. ipprezentat rikors kontra AP Assistenzprofis quddiem l-Arbeitsgericht Köln (it-Tribunal Industrijali ta’ Köln, il-Ġermanja) għall-finijiet li tikseb kumpens għad-dannu li jirriżulta minn diskriminazzjoni bbażata fuq l-età, skont l-Artikolu 15(2) tal-AGG.

33 Fil-kuntest ta’ dan ir-rikors, J.M.P. sostniet, minn naħa, li, peress li l-offerta ta’ impjieg kienet indirizzata espressament lill-persuni b’età ta’ “bejn 18 u 30 sena”, seta’ jiġi preżunt li hija ma kinitx giet aċċettata fil-proċedura ta’ reklutaġġ minħabba l-età tagħha biss, fatt li AP Assistenzprofis ma kkonfutax. Min-naħa l-oħra, id-differenza fit-trattament ibbażata fuq l-età li tirriżulta minnha la hija ġġustifikata fid-dawl tan-natura tas-servizzi ta’ assistenza personali, u lanqas ma hija awtorizzata skont l-Artikolu 8(1) jew skont l-Artikolu 10 tal-AGG, sa fejn, b’mod partikolari, età partikolari ma hijiex rilevanti għar-relazzjoni ta’ fiduċja fil-kuntest ta’ tali assistenza personali.

34 AP Assistenzprofis talbet li l-imsemmi rikors jiġi miċħud, billi sostniet li d-differenza eventwali fit-trattament bbażata fuq l-età kienet iġġustifikata taħt l-Artikolu 8(1) jew taħt l-Artikolu 10 tal-AGG. L-attività ta’ assistenza personali tikkonsisti f’akkumpanjament ta’ kuljum personali ħafna li jimplika dipendenza permanenti min-naħa tal-persuna assistita. Għaldaqstant, ir-rekwiżit ta’ ċerta età jippermetti li jiġu ssodisfatti l-bżonnijiet strettament personali ta’ A. fil-kuntest tal-ħajja soċjali tagħha bħala studenta f’università.

35 Skont il-konvenuta fil-kawża prinċipali, huwa importanti li jittiehdu inkunsiderazzjoni, skont l-Artikolu 8(1) tas-SGB IX, ix-xewqat leġittimi u l-bżonnijiet suġġettivi ta’ kull persuna li tibbenefika minn assistenza personali. F’dan il-kuntest, ix-xewqa leġittima li l-persuna li tiżgura

- din l-assistenza jkollha ċerta età għandha titqies bhala “rekwiżit ġenwin u determinanti tax-xogħol” fis-sens tal-Artikolu 8(1) tal-AGG, sabiex ikun jista’ jintlaħaq l-għan tas-servizzi ta’ assistenza segwit mill-Artikolu 78(1) tas-SGB IX, li jipproteġi d-dritt relatat mal-personalità, fis-sens tal-Artikolu 2(1), moqri flimkien mal-Artikolu 1 tal-GG. AP Assistenzprofis tqis li l-imsemmi rekwiżit huwa wkoll proporzjonat. Barra minn hekk, differenza fit-trattament ibbażata fuq l-età bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali hija, fil-fehma tagħha, permessa taht l-Artikolu 10 tal-AGG, peress li din id-differenza hija oġġettiva u raġonevoli, hija ġġustifikata minn għan leġittimu u l-mezzi sabiex jintlaħaq l-għan tal-assistenza personali, imsemmi fl-Artikolu 78 tas-SGB IX, huma xierqa u neċessarji.
- 36 Peress li l-Arbeitsgericht Köln (il-Qorti Industrijali ta’ Köln) laqgħet ir-rikors ta’ J.M.P. u l-appell ipprezentat minn AP Assistenzprofis ġie milqugħ permezz ta’ sentenza tal-Landesarbeitsgericht Köln (il-Qorti Industrijali Superjuri ta’ Köln, il-Ġermanja), J.M.P. sussegwentement ipprezentat rikors għal revizjoni kontra dik is-sentenza quddiem il-qorti tar-rinviju, jiġifieri l-Bundesarbeitsgericht (il-Qorti Industrijali Federali, il-Ġermanja).
- 37 Preliminarjament, dik il-qorti tikkonstata, minn naħa, li sitwazzjoni bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali taqa’ taht il-kamp ta’ applikazzjoni tad-Direttiva 2000/78, peress li tikkonċerna l-kriterji ta’ għażla li jirrigwardaw l-aċċess għall-impjieg fis-sens tal-Artikolu 3(1)(a) tal-imsemmija direttiva. Min-naħa l-oħra, hija tqis li r-rikorrenti fil-kawża prinċipali, wara r-risposta fin-negattiv tal-konvenuta fil-kawża prinċipali, sofriet diskriminazzjoni diretta bbażata fuq l-età fis-sens tal-Artikolu 2(2)(a) tal-imsemmija direttiva.
- 38 L-imsemmija qorti tixtieq tippreċiża li, f’sitwazzjoni bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali, li tirrigwarda l-każ partikolari tal-assistenza personali, li fih kemm ir-rikorrenti fil-kawża prinċipali kif ukoll il-persuna b’diżabbiltà jistgħu jitolbu protezzjoni kontra d-diskriminazzjoni, dan ir-rinviju għal deċiżjoni preliminari jfittex li jikkjarifika sa fejn id-dritt tar-rikorrenti fil-kawża prinċipali għal protezzjoni effikaċi kontra d-diskriminazzjoni bbażata fuq l-età u d-dritt tal-persuna b’diżabbiltà għal protezzjoni effettiva kontra d-diskriminazzjoni bbażata fuq id-diżabbiltà tagħha għandhom jiġu rrikonċiljati fid-dawl tad-Direttiva 2000/78 li tikkonkretizza, fir-rigward tal-impjieg u tax-xogħol, il-prinċipju ġenerali ta’ nondiskriminazzjoni stabbilit fl-Artikolu 21 tal-Karta.
- 39 F’dan ir-rigward, il-qorti tar-rinviju tippreċiża, l-ewwel nett, li l-assistenza personali hija bbażata, skont il-leġiżlazzjoni nazzjonali applikabbli, jiġifieri l-Artikolu 8 tas-SGB IX, moqri flimkien mal-Artikolu 33 tas-SGB I, fuq il-prinċipju tal-awtodeterminazzjoni, li huwa intiz li b’hekk jirrendi lill-persuni b’diżabbiltà kapaċi li jorganizzaw il-ħajja ta’ kuljum tagħhom bl-iktar mod awtonomu u indipendenti possibbli, billi jittieħdu inkunsiderazzjoni b’mod partikolari x-xewqat leġittimi tal-benefiċjarji tas-servizzi ta’ assistenza. Skont l-Artikolu 78(1) tas-SGB IX, l-imsemmija servizzi jinkludu b’mod partikolari servizzi għall-kompiti ġenerali tal-ħajja ta’ kuljum bħall-ġestjoni tad-dar, l-organizzazzjoni tar-relazzjonijiet soċjali, l-ippjanar tal-ħajja personali kif ukoll il-parteciċipazzjoni fil-ħajja komunitarja u kulturali.
- 40 It-tieni nett, din il-qorti tirrileva li, skont il-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja, id-Direttiva 2000/78 tinsab fost l-atti tal-Unjoni li jittrattaw il-kwistjonijiet irregolati mill-Konvenzjoni tan-NU, b’tali mod li din tista’ tiġi invokata sabiex tiġi interpretata l-imsemmija direttiva (sentenza tal-11 ta’ Settembru 2019, Nobel Plastiques Ibérica, C-397/18, EU:C:2019:703, punti 39 u 40 kif ukoll il-ġurisprudenza ċċitata), sa fejn din il-konvenzjoni, b’mod partikolari l-Artikolu 19 tagħha, tinkludi rekwiżiti konkreti sabiex il-persuni b’diżabbiltà jkunu jistgħu jgħixu bl-istess awtonomija u bl-istess liberta’ tal-għażla bħall-persuni l-oħra.

- 41 It-tielet nett, ir-rispett tal-imsemmi dritt għall-awtonomija u għal-libertà tal-għażla jippermetti li tiġi ggarantita d-dinjità tal-bniedem, fis-sens tal-Artikolu 1 tal-Karta kif ukoll tal-Artikolu 1 tal-GG, fid-dawl tal-fatt li l-assistenza personali tikkoncerna l-oqsma kollha tal-ħajja u fid-dawl tal-fatt li, għaldaqstant, il-persuna li tipprovi din l-assistenza tinterferixxi inevitabbilment u profondament fl-isfera privata u intima tal-persuna li tirċievi din l-assistenza. Għaldaqstant, ix-xewqat tal-persuna b'diżabbiltà kkoncernata li tibbenefika mill-provvista ta' servizzi ta' assistenza personali għandhom jiġu rrispettati, sakemm dawn ix-xewqat ikunu, fil-każ konkret, raġonevoli.
- 42 Ir-raba' nett, fir-rigward tad-dispożizzjonijiet tad-dritt tal-Unjoni li jistgħu jiġġustifikaw diskriminazzjoni diretta bbażata fuq l-età, f'ċirkustanzi bħal dawk inkwistjoni fil-kawża prinċipali, il-qorti tar-rinviju tistaqsi, minn naħa, dwar il-possibbiltà li waħda mir-raġunijiet imsemmija fl-Artikolu 2(5) tad-Direttiva 2000/78, bħall-protezzjoni tad-drittijiet u tal-libertajiet ta' haddieħor, tkun tista' titqies bħala li tista' tiġġustifika tali diskriminazzjoni, filwaqt li ssostni li, fil-fehma tagħha, diversi elementi jimmilitaw fis-sens li tali dritt għal-libertà ta' għażla għandu jiġi ggarantit lill-persuni b'diżabbiltà fil-kuntest tal-assistenza personali.
- 43 Min-naħa l-oħra, dik il-qorti ma teskludix li tali diskriminazzjoni tista' tiġi ġġustifikata taħt l-Artikolu 4(1) ta' din id-direttiva. Għalhekk, hija tistaqsi, b'mod partikolari, jekk ix-xewqa espressa minn persuna b'diżabbiltà, fil-kuntest tad-dritt tagħha għall-awtodeterminazzjoni, li l-persuna li tipprovi l-assistenza personali tkun tappartjeni lil ċerta kategorija ta' età, tikkostitwixxi "karatteristika" u, barra minn hekk, jekk preferenza għal tali kategorija ta' età tistax tikkostitwixxi "ħtieġa ġenwina u determinanti tax-xogħol", rispettivament fis-sens ta' din id-dispożizzjoni.
- 44 Barra minn hekk, tqum il-kwistjoni dwar jekk il-fatt li legiżlatur nazzjonali jsegwi l-għan, permezz tad-dritt għall-espressjoni tax-xewqat legittimi u għal-libertà tal-għażla tal-persuni b'diżabbiltà meta jiġu pprovduti servizzi ta' assistenza personali, li tissaħħaħ l-awtonomija personali tal-imsemmija persuni fil-ħajja tagħhom ta' kuljum u l-motivazzjoni tagħhom sabiex jipparteċipaw fis-soċjetà jistax jikkostitwixxi "għan legittimu", fis-sens tal-Artikolu 6(1) tad-Direttiva 2000/78.
- 45 Fl-aħħar nett, il-qorti tar-rinviju tistaqsi jekk l-Artikolu 7 ta' din id-direttiva, li jipprevedi l-ugwaljanza sħiħa fil-ħajja professjonali, huwiex rilevanti sabiex tiġi ġġustifikata diskriminazzjoni bbażata fuq l-età f'sitwazzjoni bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali.
- 46 F'dawn iċ-ċirkustanzi, il-Bundesarbeitsgericht (il-Qorti Industrijali Federali) iddeċidiet li tissospendi l-proċeduri u li tagħmel lill-Qorti tal-Ġustizzja d-domanda preliminari li ġejja:

"L-Artikolu 4(1), l-Artikolu 6(1), l-Artikolu 7 u/jew l-Artikolu 2(5) tad-[Direttiva 2000/78], moqrija fid-dawl tar-rekwiżiti tal-[Karta] kif ukoll fid-dawl tal-Artikolu 19 tal-[Konvenzjoni tan-NU], għandhom jiġu interpretati fis-sens li, f'sitwazzjoni bħal dik fil-kawża prinċipali, diskriminazzjoni diretta bbażata fuq l-età tista' tiġi ġġustifikata?"

Fuq id-domanda preliminari

- 47 Permezz tad-domanda tagħha, il-qorti tar-rinviju tistaqsi, essenzjalment, jekk l-Artikolu 2(5), l-Artikolu 4(1), l-Artikolu 6(1) u/jew l-Artikolu 7 tad-Direttiva 2000/78, moqrija fid-dawl tad-dispożizzjonijiet tal-Karta kif ukoll tal-Artikolu 19 tal-Konvenzjoni tan-NU, għandhomx jiġu

interpretati fis-sens li dawn jipprekludu li r-reklutaġġ ta' persuna li tipprovdi assistenza personali jkun sugġett għal kundizzjoni ta' età, skont leġiżlazzjoni nazzjonali li tipprevedi t-teħid inkunsiderazzjoni tax-xewqat individwali tal-persuni li għandhom dritt, minħabba d-dizabbiltà tagħhom, għall-provisti ta' servizzi ta' assistenza personali.

- 48 B'mod preliminari, jeħtieġ li jiġi kkonstatat, minn naħa, li s-sitwazzjoni inkwistjoni fil-kawża prinċipali taqa' taħt il-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva 2000/78, inkwantu proċedura ta' reklutaġġ ta' persuna li tipprovdi assistenza personali li fil-kuntest tagħha jintalab li l-kandidati jkollhom "preferibbilment bejn 18 u 30 sena" tirrigwarda l-"kondizzjonijiet għall-aċċess għall-impjieg [...], inklużi l-kriterji ta' għażla u l-kondizzjonijiet ta' reklutaġġ" fis-sens tal-Artikolu 3(1)(a) ta' din id-direttiva.
- 49 Min-naħa l-oħra, jidher li t-twegiba fin-negattiv irċevuta minn J.M.P. mingħand AP Assistenzprofis wara li hija ssottomettiet l-applikazzjoni tagħha ngħatat minħabba l-età tagħha u għalhekk tikkostitwixxi "diskriminazzjoni diretta" ibbażata fuq l-età, fis-sens tal-Artikolu 2(2)(a) tad-Direttiva 2000/78.
- 50 F'dawn iċ-ċirkustanzi, għandu jiġi vverifikat jekk tali differenza fit-trattament ibbażata fuq l-età tistax tiġi ġġustifikata fid-dawl tad-Direttiva 2000/78.
- 51 Fir-rigward tal-Artikolu 2(5) ta' din id-direttiva, li hemm lok li jiġi eżaminat l-ewwel, għandu jiġi enfasizzat li, skont din id-dispożizzjoni, l-imsemmija direttiva ma għandhiex tippregudika l-miżuri previsti mil-leġiżlazzjoni nazzjonali li, f'soċjetà demokratika, huma neċessarji għas-sigurtà pubblika, għaż-żamma tal-ordni pubbliku u għall-prevenzjoni ta' reati kriminali, għall-protezzjoni tas-saħħa kif ukoll għall-protezzjoni tad-drittijiet u tal-libertajiet ta' oħrajn.
- 52 Mill-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja jirriżulta li, meta adotta l-imsemmija dispożizzjoni, il-leġiżlatur tal-Unjoni kellu l-intenzjoni, fil-qasam tal-impjieg u tax-xogħol, jipprevjeni u joffri medjazzjoni għal kunflitt bejn, minn naħa, il-prinċipju ta' ugwaljanza fit-trattament u, min-naħa l-oħra, in-neċessità li jiġu żgurati l-ordni pubbliku, is-sigurtà pubblika u s-saħħa pubblika, il-prevenzjoni ta' reati kif ukoll il-protezzjoni tad-drittijiet u tal-libertajiet tal-individwi, li huma indispensabbli għall-funzjonament ta' soċjetà demokratika. Huwa għaldaqstant iddeċieda li, f'ċerti każijiet elenkati fl-Artikolu 2(5) tad-Direttiva 2000/78, il-prinċipji stabbiliti minn din tal-aħħar ma japplikawx għal miżuri li jinkludu differenzi fit-trattament ibbażati fuq waħda mir-raġunijiet imsemmija fl-Artikolu 1 ta' din id-direttiva, bil-kundizzjoni, madankollu, li dawn il-miżuri jkun neċessarji għat-twettiq tal-għanijiet hawn fuq imsemmija (sentenza tat-12 ta' Jannar 2023, TP (Editur awdjoviżiv għat-televiżjoni pubblika) C-356/21, EU:C:2023:9, punt 70 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 53 Peress li dan l-Artikolu 2(5) jistabbilixxi deroga mill-prinċipju ta' projbizzjoni ta' diskriminazzjonijiet, dan għandu jiġi interpretat b'mod strett (sentenza tat-12 ta' Jannar 2023, TP (Editur awdjoviżiv għat-televiżjoni pubblika) C-356/21, EU:C:2023:9, punt 71 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 54 F'dan il-każ, għandu jiġi vverifikat, l-ewwel nett, jekk id-differenza fit-trattament inkwistjoni fil-kawża prinċipali tirriżultax minn miżura prevista mil-leġiżlazzjoni nazzjonali, konformement mal-imsemmi Artikolu 2(5).

- 55 F'dan ir-rigward, mill-proċess ipprezentat lill-Qorti tal-Ġustizzja jirriżulta li l-leġiżlazzjoni nazzjonali inkwistjoni ful-kawża prinċipali, jiġifieri l-Artikolu 8(1) tas-SGB IX, moqri flimkien mal-Artikolu 33 tas-SGB I, jipprevedi li, meta tittiehed deċiżjoni dwar il-provvisti ta' servizzi ta' assistenza personali u fit-twettiq ta' dawn is-servizzi sabiex tiġi promossa l-parteciċipazzjoni tal-persuna b'diżabbiltà fis-soċjetà, għandhom ikunu rrispettati x-xewqat leġittimi tal-benefiċjarji ta' dawn is-servizzi, inkwantu dawn ikunu raġonevoli u filwaqt li jittiehdu inkunsiderazzjoni s-sitwazzjoni personali, l-età, is-sess, il-familja kif ukoll il-bżonnijiet reliġjużi u filosofici tal-imsemmija benefiċjarji.
- 56 Jidher għalhekk li din il-leġiżlazzjoni tawtorizza, jew saħansitra tobbliga, lill-fornituri ta' assistenza personali, f'termini ta' natura suffiċjentement preċiża, jirrispettaw, waqt it-tfassil tal-assistenza personali li għandha tiġi pprovduta lill-persuni b'diżabbiltà kkonċernati, ix-xewqat individwali tagħhom, inkluż, jekk ikun il-każ, dawk relatati mal-età tal-persuna mitluba tipprovdihom din l-assistenza, u jadottaw miżuri individwali li japplikaw l-imsemmija leġiżlazzjoni billi jieħdu inkunsiderazzjoni dawn ix-xewqat, fosthom dik li tissuġġetta r-reklutaġġ ta' tali persuna għal kundizzjoni ta' età. F'dawn iċ-ċirkustanzi, u bla hsara għal verifika eventwali li għandha ssir mill-qorti tar-rinviju, id-differenza fit-trattament ibbażata fuq l-età inkwistjoni fil-kawża prinċipali tirriżulta minn miżura prevista mil-leġiżlazzjoni nazzjonali, fis-sens tal-Artikolu 2(5) tad-Direttiva 2000/78.
- 57 It-tieni nett, għandu jiġi eżaminat jekk l-imsemmija miżura ssegwix wiehed mill-għanijiet stabbiliti fl-imsemmi Artikolu 2(5), u b'mod partikolari dak tal-"protezzjoni tad-drittijiet u l-libertajiet ta' oħrajn".
- 58 80 F'dan ir-rigward, hekk kif jirriżulta mid-deċiżjoni tar-rinviju, il-leġiżlazzjoni li permezz tagħha ġiet adottata l-istess miżura trid tilhaq għan intiż għall-protezzjoni tal-awtodeterminazzjoni tal-persuni b'diżabbiltà, billi tiggarrantixxi d-dritt għall-espressjoni tax-xewqat u għall-għażla libera tal-imsemmija persuni meta jittiehdu deċiżjonijiet dwar il-provvista ta' servizzi ta' assistenza personali u meta dawn is-servizzi jiġu pprovduti, peress li dawn is-servizzi jikkonċernaw l-oqsma kollha tal-ħajja u jestendu fil-fond fl-isfera privata u intima tal-persuni li jirċevuhom. L-imsemmija leġiżlazzjoni hija intiża għalhekk li tiżgura d-dritt tal-persuni b'diżabbiltà li jorganizzaw il-kundizzjonijiet tal-ħajja tagħhom bl-iktar mod awtonomu u bl-iktar mod indipendenti possibbli.
- 59 Issa, hekk kif irrileva l-Avukat Ġenerali fil-punt 63 tal-konklużjonijiet tiegħu, tali għan jaq' taħt l-Artikolu 2(5) tad-Direttiva 2000/78, sa fejn dan huwa intiż għall-protezzjoni tad-dritt għall-awtodeterminazzjoni tal-persuni b'diżabbiltà, li permezz tiegħu dawn għandhom ikunu f'pożizzjoni li jagħzlu kif, fejn u ma' min jgħixu.
- 60 Tali dritt jimplika neċessarjament li dawn il-persuni għandhom ikollhom il-possibbiltà li jfasslu s-servizz ta' assistenza personali li ser ikun qiegħed jingħatalhom, fatt li jinkludi li jiddeterminaw il-kriterji ta' għażla tal-persuna inkarigata milli tipprovdi tali servizz u li jipparteċipaw b'mod attiv fil-proċess ta' reklutaġġ tal-imsemmija persuna.
- 61 F'dan ir-rigward, għandu jiġi enfasizzat, minn naħa, li d-dritt għall-espressjoni tax-xewqat u għall-għażla libera msemmi fil-punt 58 ta' din is-sentenza jikkonkretizza d-dritt tal-persuni b'diżabbiltà li jibbenefikaw minn miżuri intiżi li jiżguraw l-awtonomija tagħhom, l-integrazzjoni soċjali u professjonali tagħhom u l-parteciċipazzjoni tagħhom fil-ħajja tal-komunità, li jagħmel parti mid-drittijiet irrikonoxxuti mid-dritt tal-Unjoni, konformement mal-Artikolu 26 tal-Karta.

- 62 Min-naħa l-oħra, l-osservanza tal-awtodeterminazzjoni tal-persuni b'diżabbiltà hija wkoll għan stabbilit fl-Artikolu 19 tal-Konvenzjoni tan-NU, li d-dispożizzjonijiet tagħha jistgħu jiġu invokati għall-interpretazzjoni ta' dawk tad-Direttiva 2000/78, inkluż l-Artikolu 2(5) tagħha. Fil-fatt, din tal-aħħar għandha, sa fejn possibbli, tiġi interpretata b'mod konformi ma' din il-konvenzjoni (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tal-11 ta' Settembru 2019, Nobel Plastiques Ibérica, C-397/18, EU:C:2019:703, punt 40 u l-gurisprudenza ċċitata).
- 63 It-tielet nett, għandu jiġi vverifikat jekk differenza fit-trattament ibbażata fuq l-età, bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali, tirriżultax minn miżura neċessarja għall-protezzjoni tad-drittijiet u tal-libertajiet ta' haddieħor, fis-sens tal-Artikolu 2(5) ta' din id-direttiva u, b'mod partikolari, għall-protezzjoni tad-dritt għall-awtodeterminazzjoni tal-persuna b'diżabbiltà kkonċernata fil-kuntest tal-provvista ta' servizzi ta' assistenza personali.
- 64 F'dan il-każ, jidher li l-indikazzjoni tal-preferenza ta' kategorija ta' età ta' bejn 18 u 30 sena fl-offerta ta' impjieg inkwistjoni toriġina mill-bżonn individwali ta' A. li tibbenefika minn assistenza personali sabiex hija tkun akkumpanjata fl-oqsmha kollha tal-ħajja soċjali ta' kuljum tagħha bħala studenta ta' 28 sena, u b'hekk tali assistenza taffettwa l-isfera privata u intima tagħha fid-dawl tal-kompiti ġenerali li jikkonċernaw mhux biss l-organizzazzjoni tal-ħajja tagħha ta' kuljum, inkluż l-ippjanar ta' bżonnijiet strettament personali, iżda wkoll il-ġestjoni tal-ħajja soċjali u kulturali tagħha. Mill-proċess li għandha l-Qorti tal-Ġustizzja jirriżulta li l-imsemmija preferenza għal ċerta kategorija ta' età kienet immotivata b'mod partikolari mill-fatt li l-persuna li ttipprovi l-assistenza kellha tkun tista' faċilment tintegra ruħha fl-ambjent personali, soċjali u universitarju ta' A.
- 65 Għaldaqstant, f'sitwazzjoni bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali, it-teħid inkunsiderazzjoni tal-preferenza għal ċerta kategorija ta' età espressa mill-persuna b'diżabbiltà benefiċjarja ta' servizzi ta' assistenza personali jista' jippromwovi r-rispett tad-dritt għall-awtodeterminazzjoni ta' din il-persuna waqt il-provvista ta' dawn is-servizzi ta' assistenza personali, sa fejn jidher raġonevoli li wiehed jistenna li persuna li tappartjeni għall-istess kategorija ta' età bħall-persuna b'diżabbiltà tintegra ruħha iktar faċilment fl-ambjent personali, soċjali u universitarju ta' din tal-aħħar.
- 66 Bla ħsara għall-verifiki li għandhom isiru mill-qorti tar-rinviju fid-dawl taċ-ċirkustanzi kollha tal-kawża prinċipali, jidher għalhekk li differenza fit-trattament ibbażata fuq l-età bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali tirriżulta minn miżura neċessarja għall-protezzjoni tad-drittijiet u tal-libertajiet ta' haddieħor, fis-sens tal-Artikolu 2(5) tad-Direttiva 2000/78.
- 67 Konsegwentement, peress li differenza fit-trattament ibbażata fuq l-età tista' tiġi ġġustifikata fid-dawl ta' dan l-Artikolu 2(5), bil-kundizzjoni li din tkun tirriżulta minn miżura neċessarja għall-protezzjoni tad-drittijiet u tal-libertajiet ta' haddieħor, fis-sens ta' din id-dispożizzjoni, ma hemmx lok li jiġi eżaminat jekk din tistax tkun iġġustifikata wkoll skont l-Artikolu 4(1), l-Artikolu 6(1) u/jew l-Artikolu 7 tad-Direttiva 2000/78.
- 68 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet kollha preċedenti, ir-risposta għad-domanda magħmula għandha tkun li l-Artikolu 2(5) tad-Direttiva 2000/78, moqri fid-dawl tal-Artikolu 26 tal-Karta kif ukoll fid-dawl tal-Artikolu 19 tal-Konvenzjoni tan-NU, għandu jiġi interpretat fis-sens li ma jipprekludix li r-reklutaġġ ta' persuna li ttipprovi assistenza personali jkun suġġett għal kundizzjoni ta' età, skont leġiżlazzjoni nazzjonali li tipprevedi t-teħid inkunsiderazzjoni

tax-xewqat individwali tal-persuni li għandhom dritt, minhabba d-dizabbiltà tagħhom, għal provvisti ta' servizzi ta' assistenza personali, jekk tali miżura tkun neċessarja għall-protezzjoni tad-drittijiet u tal-libertajiet ta' haddiehor.

Fuq l-ispejjeż

- 69 Peress li l-proċedura għandha, fir-rigward tal-partijiet fil-kawża prinċipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija dik il-qorti li tiddeċiedi fuq l-ispejjeż. L-ispejjeż sostnuti għas-sottomissjoni tal-osservazzjonijiet lill-Qorti tal-Ġustizzja, barra dawk tal-imsemmija partijiet, ma jistgħux jithallsu lura.

Għal dawn il-motivi, Il-Qorti tal-Ġustizzja (It-Tieni Awla) taqta' u tiddeċiedi:

L-Artikolu 2(5) tad-Direttiva tal-Kunsill 2000/78/KE tas-27 ta' Novembru 2000 li tistabbilixxi qafas ġenerali għall-ugwaljanza fit-trattament fl-impjieg u fix-xogħol, moqri fid-dawl tal-Artikolu 26 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea kif ukoll fid-dawl tal-Artikolu 19 tal-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Dizabbiltà, li giet approvata f'isem l-Unjoni Ewropea permezz tad-Deciżjoni tal-Kunsill 2010/48/KE tas-26 ta' Novembru 2009,

għandu jiġi interpretat fis-sens li:

ma jipprekludix li r-reklutaġġ ta' persuna li tipprovdi assistenza personali jkun sugġett għal kundizzjoni ta' età, skont leġislazzjoni nazzjonali li tipprevedi t-tehid inkunsiderazzjoni tax-xewqat individwali tal-persuni li għandhom dritt, minhabba d-dizabbiltà tagħhom, għal provvisti ta' servizzi ta' assistenza personali, jekk tali miżura tkun neċessarja għall-protezzjoni tad-drittijiet u tal-libertajiet ta' haddiehor.

Firem